

Nr 90.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1934 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för beredande av understöd åt vissa fiskare m. m. jämte i hithörande ämnen väckta motioner.

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkten 120, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på de framställningar i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagda, till understöd åt vissa fiskare m. m. beräkna för budgetåret 1934/1935 ett extra reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Härefter har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 13 april 1934 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 262 under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

1) för beredande, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkt förslag, av understöd åt fiskare anvisa för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 750,000 kronor;

2) för åtgärder till fiskerinäringens främjande samt beredande av ersättning åt fiskare för förlust av eller skada å fiskredskap anvisa för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

I samband med propositionen har utskottet förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) de före propositionens avlåtande väckta likalydande motionerna I: 174 av herrar *von Heland* och *Gustavson, John*, och II: 324 av herr *Nyblom m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att 1934 års riksdag föreläggas sådana förslag, som avse att bringa fiskerinäringen effektiv och varaktig hjälp med beaktande av de i motionerna framförda synpunkterna;

2) den likaledes före propositionens avlåtande väckta motionen II: 472 av herr *Flyg m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till regeringen hemställa om en snabbt utförd sakkunnig utredning om vilka åtgärder, som från samhällets sida böra vidtagas, samt inkomma med förslag om

a) ett rationellt utnyttjande av landets fiskevatten samt fiskbeståndets utökande och höjande kvalitativt,

b) vilka ändringar i gällande fiskerättsbestämmelser, som äro nödvändiga med hänsyn till en planmässigt ordnad fiskproduktion,

c) hur en försäljningsorganisation, vilken tillgodoser den yrkesfiskande befolkningens berättigade ekonomiska intressen, skall organiseras; samt

3) de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 362 av herrar *Pettersson, Anton, och Nilsson, Alexander*, och II: 639 av herr *Andersson* i Grimbo, vari hemstälts, att riksdagen måtte dels vidtaga sådan ändring av Kungl. Maj:ts förslag till kungörelse angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare, att hela understödsbeloppet skall utgå av statsmedel; samt dels uttala sig för att fiskarens egna organisationer måtte beredas medinflytande vid understödsfrågornas avgörande.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande proposition och motioner, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till statsrådsprotokollet och motionerna.

Över motionen II: 472 har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat yttrande av lantbruksstyrelsen.

Förslag om understöd åt vissa fiskare.

1933 års fiskeritredning (ledamoten av riksdagens andra kammare hemmansägaren Ola Jeppsson, tillika ordförande, ledamoten av riksdagens första kammare byråchefen Karl Andreas Andersson, ledamöterna av riksdagens andra kammare ombudsmannen Carl Magnus Brännberg och fiskaren Frans Einar Hansson samt fiskeriintendenten Nils Walfrid Rosén) har i skrivelse den 12 februari 1934 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till riksdagen om beviljande av ett extra reservationsanslag å 750,000 kronor för nästkommande budgetår att användas till ordnande av understödsverksamhet för fiskare enligt av utredningen i skrivelsen framlagt förslag. Utredningen anför, att enligt de undersökningar, utredningen verkställt, ställningen för enskilda fiskare mångenstädes vore svår och kunde befaras under innevarande år bliva än värre. I vissa fall vore situationen sådan, att tvingande behov av ekonomiskt bistånd av direkt och omedelbar art föreläge. Ehuru utredningen ej blundade för de allvarliga olägenheter, som vore förknippade med beträdandet av de direkta understödets väg, hade utredningen vid sina överväganden ej kunnat finna annan lämplig utväg att bereda hjälp av här erforderligt slag än genom kontanta understöd. Angående sättet för hjälpverksamhetens ordnande hava olika åsikter uttalats inom utredningen. Enligt majoritetens mening borde understödsverksamheten ej bliva helt statlig, utan som villkor för statsbidrag borde fordras, att vederbörande kommun anvisat medel för samma ändamål. Utredningens ordförande, herr Jeppsson, har däremot ansett, att den föreslagna hjälpverksamheten borde helt bestridas av statsmedel.

Över förslaget hava, efter remisser, *yttranden* avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, statens arbetslöshetskommission, styrelsen för svenska landskommunernas förbund och länsstyrelserna. Vid länsstyrelsernas yttranden hava i åtskilliga fall fogats utlåtanden från vederbörande hushållnings-sällskaps förvaltningsutskott eller fiskerikommittén eller fiskerinämnden i länet. Tillika hava yttranden inkommit från vissa fiskeriintendenter samt Gotlands fiskareförbund.

I flera yttranden hava betänkligheter uttalats mot en understödsverksamhet av föreslagen art och form; och förslag hava väckts om hjälpverksamhet i annan form. Utredningens förslag har emellertid i många fall lämnats utan erinran eller tillstyrkts med hänsyn till fiskarens nuvarande svåra ställning. Beträffande frågan om kommunernas ekonomiska medverkan vid den föreslagna anordningen hava meningarna, liksom inom fiskeriutredningen, varit delade.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande:

»Såsom av yttrandena framgår kunna vissa invändningar resas mot en understödsanordning i enlighet med 1933 års fiskeriutrednings förslag. Invändningarna synas dock i förevarande situation ej böra avvålla från vidtagande av hjälpåtgärder i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, fiskeriutredningen uppdragit. Hjälpverksamheten torde, på sätt utredningen framhållit, böra bli av allenast tillfällig beskaffenhet, vilket förhållande synes ägnat att i sin mån minska de betänkligheter, som kunna hysas mot en anordning av detta slag.

Jag vill sålunda förorda, att staten lämnar sin medverkan för utdelande av kontantunderstöd åt nödlidande fiskare. Hjälpen bör utgå endast i fall, där vederbörande för sin försörjning är i verkligt trängande behov av bistånd från det allmännas sida. Rena fattigvårdsfall böra dock ej ifrågakomma till erhållande av hjälp. Principiellt bör, såsom fiskeriutredningen föreslagit, understödet utgå allenast där nödläget kan sättas i samband med den rådande depressionen. Emellertid kunna givetvis ej sällan förekomma fall, där nödläget har sin grund i depressionen i förening med något under näringsutövändet inträffat förhållande, exempelvis fetslaget fiske. Även i sådana fall bör möjligheten att utgiva understöd stå öppen. Understödet bör vidare därutinnan skilja sig från sådant understöd, vilket tilldelas såsom fattigvård, att någon återbetalningsskyldighet ej bör föreligga.

I anslutning till fiskeriutredningens förslag bör allenast den, som uteslutande eller huvudsakligen livnär sig av fiske, kunna erhålla understöd, och såsom villkor för understöds tillgodonjutande bör fordras, att vederbörande med hänsyn till sin vandel och övriga förhållanden finnes förtjänt att hjälpas på förevarande sätt. Understöd bör ej utgå för tid, under vilken åtnjutes fattigvård, hjälp enligt bestämmelserna om statlig eller statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet eller annat bistånd genom statens eller kommunens försorg.

I likhet med fiskeriutredningen anser jag, att verksamheten bör handhavas av kommunerna. Dessa torde bäst känna till hjälpbehovet i de särskilda fallen. Såsom villkor för att kommun skall erhålla anslag av statsmedel till ifrågavarande understödsverksamhet synes, i anslutning till vad fiskeriutredningens majoritet föreslagit, som regel böra fordras, att kom-

munen själv ekonomiskt bidrager till verksamheten. Genom en sådan anordning vinnas, på sätt utredningen framhållit, viss trygghet för att möjligheten till statsanslag icke missbrukas. Bidragsskyldigheten bör avpassas efter kommunens ekonomiska ställning. Den synes dock aldrig böra avse mer än en mindre del av det understödsbelopp, som utdelas. Den övre gränsen för nämnda skyldighet torde kunna bestämmas till 25 procent av understödsbeloppet. Undantagsvis bör statsanslag kunna beviljas utan skyldighet för kommun att själv tillskjuta medel för ändamålet.

För ernående av en enhetlig behovsprövning vid fördelningen av de medel, som från statens sida kunna komma att ställas till förfogande, torde prövningen av kommunernas anslagsäskanden böra läggas i Kungl. Maj:ts hand. Någon viss tid, inom vilken ansökningar om statsanslag skola vara ingivna, torde ej böra stadgas. Ansökningarna få upptagas till avgörande i den mån de inkomma. Ansökning torde böra, åtföljd av uppgift å de fiskare, som avses skola komma i åtnjutande av understöd, ävensom å understödets belopp, ingivas till vederbörande länsstyrelse, som med eget utlåtande översänder den till Kungl. Maj:t. Med hänsyn till den av arbetslöshetskommissionen framhållna vikten av, att dubbel hjälp ej meddelas, bör, där arbetslöshetskommitté finnes, denna höras, innan ansökningen av länsstyrelsen vidarebefordras. Då, såsom nämnts, kommunens bidragsskyldighet bör bliva beroende av dess ekonomiska bärkraft, bör det åligga länsstyrelsen att i sitt utlåtande lämna erforderliga uppgifter för bedömning av denna fråga ävensom angiva, i vad mån dylik skyldighet enligt länsstyrelsens förmenande skäligen bör föreskrivas.

Kommun, som erhållit statsanslag, bör vara underkastad länsstyrelsens kontroll i fråga om anslagets användande och understödsverksamhetens bedrivande i övrigt, härutinnan inbegripet kommunens fullgörande av föreskriven skyldighet att med egna medel bidraga till verksamheten. I den utsträckning, som finnes erforderlig för genomförande av sådan kontroll, torde länsstyrelsen få verkställa granskning av kommunens räkenskaper och övriga handlingar.

I fråga om ordningen för beviljat statsanslags utbetalning till vederbörande kommun samt kommunens ansvarighet för anslaget behöriga användning torde böra gälla bestämmelser, motsvarande dem som i allmänhet pläga tillämpas vid statlig hjälpverksamhet, liknande den nu föreslagna.»

I anslutning till de av departementschefen angivna synpunkterna har inom jordbruksdepartementet utarbetats ett förslag till kungörelse angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare, vilket förslag finnes såsom *bilaga* fogat vid detta utlåtande.

Det av Kungl. Maj:t för ändamålet äskade anslaget har i enlighet med fiskeriutredningens medelsberäkning bestämts till 750,000 kronor.

I *motionerna I: 362* och *II: 639* har anförts i huvudsak följande.

»I förslaget till kungörelse säges visserligen, att då särskilda skäl därtill föranleda må kommun undantagsvis kunna befrias från bidragsskyldighet, men fråga är om icke dylik befrielse borde vara regel i stället för undantag. I de speciella fiskarkommunerna torde den ekonomiska ställningen vanligen vara sådan, att då någon större del av fiskarbefolkningen befinner sig i det läge, att understöd är av nöden, kommunen saknar

resurser att bispringa de nödställda. Under tider, då fiskarens inkomster starkt reduceras, inflyta icke heller skatterna i dessa kommuner, och de kommunala hjälpkällorna sina snabbt. I större kommuner, där fiskarena endast utgöra en mindre del av befolkningen, kan man åter befara, att fiskarena icke ha nog inflytande att förmå vederbörande kommun att ansöka om understöd, i fall kommunen själv skall svara för upp till 25 procent av beloppet. Enligt vår mening bör därför förslaget till kungörelse ändras därhän, att den bestämmelse bortfaller, som stadgar skyldighet för kommunen att med egna medel bidra till understödsverksamheten.

För att bättre än som skett i propositionen tillgodose fiskarens behov av hjälp torde dessutom böra meddelas sådana bestämmelser, att fiskarens egna organisationer beredas möjligheter att yttra sig rörande frågor om understöd samt även, därest kommun underlåter att göra framställning om bidrag, taga initiativ till dylik framställning.»

Andra förslag, avseende hjälp åt fiskare och fiskerinäringen.

Riksdagen har förut i år antagit särskilda förslag, avseende hjälp åt fiskare och fiskerinäringen. Sålunda har riksdagen beviljat anslag för utlämnande av lån till sammanslutningar av fiskare för främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. (prop. nr 173; utskottets utlåtande nr 57; R. skr. nr 186) samt bemyndigat Kungl. Maj:t att förordna om visst uppskov med erläggande av amortering å lån från fiskerilånefonden (prop. nr 228; utskottets utlåtande nr 54; R. skr. nr 184).

Av Kungl. Maj:t i proposition nr 261 framlagt förslag angående vissa åtgärder för främjande av fiskarens avsättning av färsk strömming har tillstyrkts av utskottet i dess utlåtande nr 91.

I nu förevarande proposition behandlas två från fiskeriutredningen i mars 1934 inkomna framställningar angående fiskerinäringens stödjan- de. Den ena framställningen, dagtecknad den 12 mars 1934, avser att ett belopp av 50,000 kronor måtte ställas till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förfogande för att användas till anordnande av försök att reglera priserna å vissa fiskslag vid auktionerna i Göteborgs fiskhamn i huvudsaklig överensstämmelse med vissa av utredningen angivna grunder. Dessa innebära i stora drag följande. Fiskarena skulle förbinda sig att å fiskauktionerna i Göteborgs fiskhamn under tiden juli—september 1934 icke försälja torsk, kolja eller vittling under visst minimipris. Därest ett fiskparti ej uppnådde sagda pris, skulle det återtagas från auktionen och levereras till en fiskmjöls- eller konservfabrik. Fiskaren skulle för sådant fall ur en särskild fond erhålla ersättning med skillnaden mellan minimipriset och det pris, ifrågavarande fabrik betalade. Fonden skulle bildas genom bidrag av fiskarena. Det av statsmedel äskade beloppet skulle användas såsom rörelsekapital vid försöksverksamhetens igångsättande samt för bestridande av administrationskostnaderna.

Den andra av nyssnämnda framställningar, dagtecknad den 23 mars 1934, utmynnar däri, att ett belopp av 20,000 kronor skulle tilldelas aktiebolaget

svenska fryserierna i Göteborg för försöks- och propagandasändningar av frusen fisk. Framställningen avser att bereda möjlighet till skapande av nya och vidgade exportmarknader för färsk fisk.

Departementschefen har — efter omnämnande av fiskeritredningens nyssberörda två framställningar — vidare anfört.

»Det synes ej uteslutet, att än flera förslag, värda beaktande, under den närmaste tiden inkomma. För vidtagande av de åtgärder till stöd för fiskerinäringen, som härav eller eljest kunna finnas av behovet påkallade, torde medel lämpligen böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande utöver dem, vilka kunna disponeras från det ordinarie reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen. Jag får tillika erinra, att Kungl. Maj:t tidigare i förekommande fall haft möjlighet att av undsättningsfondens medel bereda ersättning åt fiskare, som genom förlust av eller skada å fiskredskap eller därmed jämförliga anordningar råkat i svår belägenhet. Fondens tillgångar äro nu uttömda. Inom lantbruksstyrelsen pågår, jämlikt beslut av Kungl. Maj:t, en utredning rörande redskapsförsäkring för fiskarebefolkningen. Utredningen väntas bli färdig senare i vår, men något förslag i ämnet till innevarande års riksdag medhinnas ej. Med hänsyn härtill synas medel böra beredas, av vilka, i avvaktan på att försäkringsfrågan ordnas, ersättning som nyss nämnts kan av Kungl. Maj:t anvisas. På grund av vad sålunda anförts förordar jag, att det belopp, vilket återstår av det i årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkten 120, beräknade anslagsbeloppet å 1,000,000 kronor, sedan 750,000 kronor avsatts för den förut omförmälda understödsverksamheten, eller således 250,000 kronor, ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för av mig här angivna ändamål.»

Motionerna I: 174, II: 324 och II: 472, som väckts vid riksdagens början, avse, att riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t begära förslag till fiskerinäringens främjande. I motionerna I: 174 och II: 324 antydass såsom i detta syfte lämpliga åtgärder importreglering beträffande fisk, fiskhandelns organiserande med auktoriserade försäljare, vissa minimipriser och en prisregleringsfond, uppläggande av en statlig fond för stödlån åt de mest nödställda fiskarena samt inrättande av ett centralt organ, en fiskeristyreelse eller ett fiskeriråd, för fiskerinäringen. Motionen II: 472 avser dels ett rationellt utnyttjande av landets fiskevatten och ändringar i gällande fiskerättsbestämmelser, dels ock en för den yrkesfiskande befolkningen betryggande försäljningsorganisation.

Lantbruksstyrelsen har i yttrande över sistnämnda motion anfört följande.

»I vad förevarande motion tager sikte på ett mera rationellt utnyttjande av fiskevattnen genom förståndigt fiske, fiskodling och vetenskaplig hjälpsamhet å fiskets område må framhållas, att dessa spörsmål nyligen varit föremål för utredning inom lantbruksstyrelsen, vilken utredning framlagts i styrelsens underdåniga utlåtande den 29 oktober 1928 angående åtgärder för upphjälpande av sötvattensfisket. I huvudsak blevo lantbruksstyrelsens i sagda utlåtande framförda förslag antagna

av 1930 års riksdag. Sålunda har nyligen en tidsenlig statlig undersöknings- och försöksanstalt å sötvattensfiskets område kunnat träda i verksamhet, och vidare hava hushållningssällskapen genom väsentligt höjda statsanslag, bland annat för anställande av ökat antal fiskeritjänstemän, beretts möjlighet att i ökad omfattning verka för fiskets upphjälpande och praktiskt tillämpande av de i försöksverksamheten å fiskets område uppnådda resultaten. Det må också nämnas, att kurser och föredrag i olika fiskefrågor kunnat på senare år anordnas i ökad omfattning.

Anmärkas må, att det nu rådande brydsamma statsfinansiella läget medfört vissa reduceringar i olika till fiskets främjande avsedda anslag, något som givetvis icke kunnat undgå att menligt inverka å möjligheterna att tillgodose fiskeriintressena.

För att få ett underlag att bygga på, då det gäller fiskets rationella ordnande, har lantbruksstyrelsen under år 1930 i samråd med hushållningssällskapen påbörjat en inventering av landets sötvatten. Arbetet utföres i första rummet av hushållningssällskapens fiskeritjänstemän genom besök på platsen och insamlande av diverse uppgifter enligt av lantbruksstyrelsen fastställda formulär, varav här ett exemplar bifogas.¹ I den mån denna inventering fortskrider, torde erhållas ett överskådligt material för bedömning av behovet av olika fiskevårdsåtgärder (fiskodling etc.). Men även arbetet med insamlande av uppgifter för denna sjuinventering har av brist på tillräckliga anslag ej kunnat bedrivas i den omfattning och med den fart, som från början var avsett.

Liksom motionärerna anser lantbruksstyrelsen sålunda, att staten bör taga på sig en stor del av det arbete, som gäller fiskets upphjälpande. Detta torde emellertid ej, såsom motionärerna framhålla, förutsätta att alla vatten äro allmän egendom med fisket fritt för vem som helst. Det må i detta sammanhang framhållas att, såvitt lantbruksstyrelsen har sig bekant, dylikt fritt fiske ej finnes i något land. Såväl i Amerikas Förenta Stater som i Sovjetunionen äro fiskevattnen visserligen statliga. Detta innebär emellertid ingalunda, att man får fiska hur som helst, utan staten utlämnar licenser, som beträffande yrkesfisket i t. ex. Amerikas Förenta Stater betinga betydande priser. Såväl därstädes som ännu mera i Sovjetunionen handhaves yrkesfisket huvudsakligen av större, i Amerikas Förenta Stater privata, i Sovjetunionen statliga bolag eller truster. De inflytande licensavgifterna användas i båda fallen till bestridandet av administrationskostnader samt utgifter för fiskinplanteringar m. m.

I de nordeuropeiska staterna och delvis även i Mellaneuropa tillhöra däremot fiskevattnen sedan gammalt jordägarena. Detta hindrar dock ej, att staten även här kan och bör vidtaga åtgärder för vattnens nyttiggörande och förbättrande. Det må för övrigt framhållas, att möjligheterna för icke fiskevattnensinnehavare att erhålla fiskerätt under lagliga och ordnade former ingalunda äro så små som mängen föreställer sig. Sålunda finnes möjlighet att antingen köpa fiskekort hos de alltmåra vanliga fiskeriföreningarna och hos samhällen, bolag m. fl., som äga fiskevattnen, eller att arrendera lämpliga vatten. Lantbruksstyrelsen vill även påpeka den möjlighet till fiskets ordnande, som ligger i inrättande av gemensamhetsfisket. För att ytterligare underlätta bildandet av gemensamhetsfisket har lantbruksstyrelsen den 13 januari 1934 till Kungl.

¹ Här uteslutet.

Maj:t avlämnat förslag till vissa ändringar i lagen den 30 juni 1913 om gemensamhetsfiske.

Av största vikt torde även vara, att fiskevattnen skyddas såväl för obehörigt fiske som för skadliga fiskemetoder. Till vinnande av bättre förhållanden härutinnan har lantbruksstyrelsen den 24 februari 1934 till Kungl. Maj:t avlämnat förslag till vissa åtgärder till förstärkande av fiskeritillsynen inom landet.

Slutligen vill lantbruksstyrelsen anföra, att såsom ett viktigt led i statens verksamhet för ett rationellt tillvaratagande av våra fiskevatten måste ingå ett bättre utnyttjande av kronans egna fiskevatten. Att kronans fiskevatten å kronoparkerna samt ovan odlingsgränsen för närvarande ej nyttiggöras i den utsträckning som vore möjligt synes lantbruksstyrelsen uppenbart. För åstadkommande av ordnade förhållanden på detta område torde, såsom av lantbruksstyrelsen och jämväl från andra håll vid olika tillfällen framhållits, frågan om dessa vattens utnyttjande bära genom Kungl. Maj:ts försorg tagas under förnyad omprövning.

Slutligen ingå motionärerna på frågan om fiskförsäljningens svårigheter, särskilt beträffande strömmingens avsättning. Härtill vill lantbruksstyrelsen endast anföra, att särskilda sakkunniga, 1933 års strömmingshandelsutredning, nyligen framlagt förslag om ordnande av försäljningen av strömming genom bildande av dels fiskareföreningar, dels auktoriserade försäljningsföreningar, i vilket sammanhang även hemställts om särskilda anslag för organiserandet av denna verksamhet. Ifrågavarande förslag har uti av lantbruksstyrelsen den 27 februari 1934 avgivet underdånigt utlåtande i stort sett tillstyrkts.¹

Åtgärder för vinnande av det utav motionärerna avsedda syftet hava sålunda redan i stor utsträckning vidtagits eller äro under omprövning.»

Vad först angår förslaget om understöd åt fiskare, torde läget bland dessa för närvarande i åtskilliga fall vara sådant, att de för sin försörjning äro i trängande behov av direkt och omedelbart verkande hjälp. På grund härav torde det, även om en understödsverksamhet i föreslagen form i och för sig är ägnad att ingiva allvarliga betänkligheter, dock få anses påkallat att anlita en dylik anordning av rent tillfällig natur, till dess andra åtgärder för förbättring av läget hunnit vidtagas. Utskottet tillstyrker därför, att riksdagen beviljar det äskade anslaget av 750,000 kronor för beredande av understöd åt fiskare, men vill framhålla, att detta givetvis är att betrakta såsom ett engångsanslag, utgående allenast för budgetåret 1934/1935.

Beträffande sättet för hjälpverksamhetens ordnande kan utskottet i huvudsak ansluta sig till de riktlinjer, som departementschefen angivit, och som kommit till uttryck i det vid detta utlåtande fogade kungörelseförslaget. För vinnande av trygghet för att möjligheten till statsanslag icke missbrukas har departementschefen förordat en anordning med ekonomisk medverkan från kommunernas sida såsom villkor för statsanslags

Utskottet.

¹ Jfr prop. nr 261, utskottets utlåtande nr 91.

tillgodonjutande. Enligt 4 § i kungörelseförslaget äger Kungl. Maj:t fordra, att kommunen med egna medel bidrager till understödsverksamheten med visst efter kommunens ekonomiska ställning avpassat belopp, högst 25 procent av understödsbeloppet, dock att kommun undantagsvis må kunna befrias från bidragsskyldighet. I motionerna I:362 och II:639 föreslås däremot, att hela understödsbeloppet skall utgå av statsmedel. Såsom skäl härför hava motionärerna åberopat, att med hänsyn till de speciella fiskarekommunernas svaga ekonomiska ställning befrielse från bidragsskyldighet borde bliva regel i stället för undantag samt att större kommuner, där fiskarena endast utgjorde en mindre del av befolkningen, kunde befaras icke vilja ansöka om understöd, därest kommunen själv skulle svara för upp till 25 procent av beloppet. Utskottet finner övertvägande skäl tala för att icke göra understödsverksamheten rent statlig. Dess handhavande skulle i sådant fall näppeligen kunna anförtros kommunerna, vilket dock måste anses önskvärdt för uppnående av en verklig behovsprövning. Enligt utskottets åsikt föreligga icke heller tillräckliga skäl för att befria ekonomiskt bärkraftiga kommuner från skyldighet att bidraga med ett efter kommunens ekonomiska ställning avpassat belopp. Befriades alla kommuner från bidragsskyldighet, skulle också tillgången på medel till understödsverksamheten avsevärt minskas. Utskottet kan därför icke tillstyrka motionerna men finner dock de däri framhållna synpunkterna förtjäna visst beaktande. Det framstår nämligen för utskottet som angeläget, att behövande fiskare i kommuner med svag ekonomisk ställning erhålla hjälp, även om, såsom motionärerna antytt, befrielse från bidragsskyldighet därigenom möjligen skulle komma att meddelas i större omfattning än i propositionen förutsatts. De av utskottet nu framhållna synpunkterna torde kunna komma till uttryck i den utarbetade kungörelsen genom att ur 4 §:s sista punkt utesluta ordet »undantagsvis». Givetvis förutsätter utskottet härvid, att befrielse från bidragsskyldighet i allt fall icke äger rum annat än efter föregående noggrann prövning från Kungl. Maj:ts sida. Av vad redan anförts framgår att utskottet i likhet med departementschefen anser verksamheten böra handhavas av kommunerna. Med all sannolikhet komma fiskarens egna organisationer i stor omfattning att yttra sig rörande frågor om understöd. Det synes icke vara påkallat att, såsom i motionerna I:362 och II:639 föreslagits, bereda fiskareorganisationerna medinflytande vid understödsfrågornas avgörande.

Vad därefter angår det äskade anslaget av 250,000 kronor för åtgärder till fiskerinäringens främjande samt beredande av ersättning åt fiskare för förlust av eller skada å fiskredskap, läser medels anvisande för sistnämnda ändamål vara nödvändigt med hänsyn till att enligt propositionen undsättningsfondens tillgångar äro uttömda. Även för andra åtgärder till fiskerinäringens främjande torde medel böra ställas till Kungl. Maj:ts disposition. Utskottet tillstyrker därför, att anslaget beviljas.

Några närmare riktlinjer för anslaget användning lära icke på förhand kunna angivas, utan avgörandet härutinnan torde få ankomma på Kungl. Maj:t i avbidan på att de nya förslag i ämnet, som äro under utredning, kunna föreläggas riksdagen till prövning. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t använder medlen med sparsamhet och försiktighet.

Vidkommande slutligen motionerna I: 174, II: 324 och II: 472, som väckts vid riksdagens början och som avse, att riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t begära förslag till fiskerinäringens främjande, kan syftet med motionerna i stor utsträckning anses uppnått genom tidigare i år antagna och nu framlagda förslag. I den mån motionärernas önskemål icke redan blivit tillgodosedda, synas de i huvudsak falla inom ramen för den pågående utredningen rörande åtgärder för fiskerinäringens understödjande och kunna väntas bliva beaktade utan skrivelse från riksdagen. Med hänsyn härtill och, vidkommande motionen II: 472, till vad lantbruksstyrelsen i sitt yttrande anfört, anser utskottet, att dessa motioner, i den mån de icke redan blivit besvarade, icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må i anledning av förevarande proposition samt med avslag å motionerna I: 362 och II: 639

1) för beredande, i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet här ovan tillstyrkt, av understöd åt fiskare anvisa för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 750,000 kronor;

2) för åtgärder till fiskerinäringens främjande samt beredande av ersättning åt fiskare för förlust av eller skada å fiskredskap anvisa för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor; samt

B) att motionerna I: 174, II: 324 och II: 472, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 maj 1934.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl Eriksson, Gabrielsson, Granath**, *Tjällgren, Bengtsson**, *Alfred Andersson* och *Elof Andersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Uddenberg, Andersson* i Grimbo*, *Andersson* i Löbbo, *Liedberg, Karlsson* i Munkedal, *Osberg** och *Persson* i Grytterud.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.

Förslag

till

kungörelse angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Kommun må, i den mån tillgängliga medel därtill förslå, kunna enligt bestämmelserna i denna kungörelse erhålla anslag av statsmedel att användas för utlämnande av tillfälligt understöd utan återbetalningsskyldighet åt fiskare, som på grund av fiskerinäringens nuvarande tryckta läge, enbart eller i förening med andra med utövandet av nämnda näring sammanhängande omständigheter, råkat i ekonomiska svårigheter och för sin försörjning befinner sig i trängande behov av bistånd.

2 §.

Statsanslag utgår allenast för understöd åt fiskare, som helt eller huvudsakligen livnär sig av fiske och som kan antagas hava själv gjort vad på honom skäligen ankommit för övertvinnande av svårigheterna samt i övrigt finnes förtjänt av bistånd.

Sådant understöd må ej avse tid, under vilken hjälp av stat eller kommun i annan ordning erhålles.

3 §.

Kommun, som önskar erhålla statsanslag, har att därom till länsstyrelsen inkomma med till Kungl. Maj:t ställd ansökan. Vid ansökan skall fogas uppgift å de fiskare, som avses skola komma i åtnjutande av understöd, samt det belopp, varje fiskare anses böra tilldelas.

Det åligger länsstyrelsen att, sedan ansökan om statsanslag inkommit, så snart ske kan, efter hörande av vederbörande arbetslöshetskommitté, med eget utlåtande överlämna ansökningsen till Kungl. Maj:t. Länsstyrelsen skall därvid särskilt angiva, i vad mån kommunen med hänsyn till sin ekonomiska ställning är i behov av statsanslag för utlämnande av understöd, som i denna kungörelse avses.

4 §.

Kungl. Maj:t äger såsom villkor för statsanslags tillgodonjutande föreskriva, att kommunen skall med egna medel bidra till understödsverksamheten med visst, efter kommunens ekonomiska ställning avpassat belopp, högst motsvarande 25 procent av det belopp, som i understöd enligt denna kungörelse utlämnas åt fiskare inom kommunen. Då särskilda skäl därtill föranleda, må kommun undantagsvis kunna befrias från bidragsskyldighet.

5 §.

Beviljat statsanslag må under det år, för vilket anslaget beviljats, av kommunen på en gång eller i skilda delar lyftas i statskontoret mot förbindelse, som statskontoret godkänner, innefattande åtagande för kommunen att dels använda erhållet statsanslag för utlämnande av understöd enligt bestämmelserna i denna kungörelse, dels med egna medel bidra till understödsverksamheten, i den utsträckning, som kan hava föreskrivits vid anslagets beviljande, dels ock till statskontoret eller order återbetala statsanslaget eller del därav under de förutsättningar och i den ordning, som stadgas i 6 och 7 §§.

6 §.

Vad av anvisat statsanslag icke vid utgången av det år, för vilket anslaget beviljats, blivit till understöd disponerat, må ej därefter av kommunen disponeras och skall, om det lyftats, återbetalas till statskontoret före utgången av mars månad nästföljande år, allt så framt ej Kungl. Maj:t på ansökan, som före januari månad sistnämnda år ingives av kommunen, medger rätt till dylik disposition under ytterligare ett år.

7 §.

Har kommun använt statsanslagsbelopp i strid mot gällande bestämmelser eller brutit i de villkor, som uppställts för anslagets tillgodonjutande, vare kommunen pliktig att, om Kungl. Maj:t så förordnar, omedelbart inbetala sådant belopp till statskontoret.

8 §.

Kommun, som erhållit statsanslag, skall i avseende å understödsverksamhetens bedrivande stå under uppsikt och kontroll av länsstyrelsen. Årligen före januari månads utgång skall sådan kommun till länsstyrelsen avgiva redogörelse över verksamheten under nästföregående kalenderår.

Det åligger länsstyrelsen att efter granskning av sålunda erhållna redogörelser senast den 1 mars meddela statskontoret erforderliga uppgifter angående de belopp, en var kommun, som tilldelats statsanslag, har att jämlikt 6 § inbetala till statskontoret.

Denna kungörelse träder i kraft den
